

Universität Bremen, Bibliothek Tauschstelle, D-28 Bremen 33,
Postfach 33 01 60, D'land.

Zr. Adriana Ruiter, Boschstraat 68, Maastricht.

A. J. M. Blankers, Dunkellaan 49, Sittard.

Heemkunde Vereniging, Kerkplein 10, St.-Odiliënberg.

drs. J. M. C. P. Schoonen, Mecklenburgstraat 6, Venlo.

W. Labeij, Tafelstraat 28, Maastricht.

Mej. V. J. M. H. Chappin, Oranjeplein 210, Maastricht.

Ankersmits Chemische Fabrieken BV., Ankerkade,

Borgharen (L).

Mevr. H. Teunissen-v. Oorschot, Dingostraat 112, Nijmegen.

P. H. A. Bronneberg, Homperweg 17, Schaesberg.

J. Severins, Kerkstraat 105, Cadier en Keer.

Dendrologische Vereniging, p/a F. L. Fontaine, Yweinstraat 25,
Jagershoef, Eindhoven.

BOEKBESPREKING

„RIVIERENLAND” door Jan van de Kam; uitg. Ploegsma,
Amsterdam 1975. Formaat: 24,5 x 28 cm., 128 pagina's,
32 kleurenfoto's, 140 zwart-wit.

Prijs tot 5 juli f 13,50, daarna f 23,50. Vanaf 5 juni in
de boekhandel verkrijgbaar.

De naam van Jan van de Kam is al een garantie voor een goed boek. Deze auteur, die terecht een van onze beste - zo niet de beste - schrijvers en illustrators van het landschap wordt genoemd, heeft op schier onnavolgbare wijze allerlei beelden vastgelegd in het stroomgebied van onze grote rivieren. Door zijn boeiende beschrijving nodigt hij de lezer uit met hem een tocht te maken door het typisch Nederlandse rivierengebied. Aan plant, dier en mens wordt ruime aandacht geschonken, maar ook wil hij waarschuwen tegen de steeds veelvuldiger voorkomende aanslagen op natuur en landschap. De vele fraaie afbeeldingen, zowel in kleur als zwart-wit helpen de lezer zich een nog betere voorstelling te maken van het beschreven gebied.

Eenieder, die dit boek in handen krijgt, zal volmondig instemmen met de keuze van deze uitgave tot „Boek van de Maand”. Een betere aanbeveling kan men zich nauwelijks nog voorstellen.

„Rivierenland” wordt besloten met een kaartje van het besproken gebied en een praktisch register, zodat het bovendien ook nog zijn waarde als naslagwerk heeft. Eenmaal aangeschaft, zal het een sieraad blijven in de boekenkast van de natuurliefhebber. De aanvankelijk nog lage prijs kan voor niemand een bezwaar zijn.

H. Th.

DE NEDERLANDSE VLEERMUIZEN door A. Punt met medewerking van P. J. H. van Bree, J. de Vlas en G. J. Wiersema, verschenen in de reeks wetenschappelijke mededelingen (nr. 104, nov. 1974) van de K.N.N.V. 48 blz., 12 fig., 5 platen. Prijs voor leden f 6,—, voor niet-leden f 6,75.

Wanneer je bij het recenseren van een nieuwe uitgave tot de overtuiging bent gekomen dat het een goed stuk werk is, dan beveel je het van harte aan en spreek je de hoop uit, dat het een omvangrijk lezerspubliek zal bereiken.

Bij deze mededeling aarzel ik hiermee. De lezer krijgt een beknopte, maar toch vele onderwerpen omvattende informatie over vleermuizen. Deze informatie wekt echter de indruk, nogal haastig geschreven en gekorrigeerd te zijn. Dit aspect zou ik overigens aan de kritiek van de specialisten op gebied van vleermuizen willen overlaten.

Er wordt in dit werkje nog meer geboden, namelijk een tweetal determinatietabellen;

- Tabel voor het determineren van de in Nederland voorkomende en te verwachten vleermuizen volgens uitwendige kenmerken, door Dr. P. J. H. van Bree (Hoofdst. V) en

- Soortbeschrijvingen en determinatiemerken van overwinterende vleermuizen, door Drs. J. de Vlas en G. L. Wiersema (Hoofdst. VI).

Nu hebben de wetenschappelijke mededelingen van de K.N.N.V. - gelukkig - vaak een tot faunistisch onderzoek stimulerende werking, zeker wanneer er goede determinatietabellen in zijn opgenomen. In het onderhavige geval heb ik echter sterke twijfels aangaande de wenselijkheid hiervan.

De schrijvers hebben - naar ik tussen de regels meen te kunnen lezen - moeite om hun houding ten opzichte van de Natuurbeschermingswet te bepalen, waaronder sinds 1973 ook de inlandse vleermuizen vallen. Dit is een begrijpelijke zaak wanneer we bedenken, dat enerzijds de belangrijkste argumenten om de vleermuizen te beschermen door het wetenschappelijk onderzoek zijn aangedragen, terwijl anderzijds deze wet vele aspecten van onderzoek nu onmogelijk maakt, wanneer we hem naar de letter toepassen.

In de mededeling wordt meermalen gewezen op de konsekwentie van genoemde wet, maar men verstrekt er ook middelen in, die alleen zin hebben wanneer deze wet wordt overtreden. Het wordt dus aan de beleefdheid van de lezer overgelaten.

Dit alles wekt bij mij ergernis op, omdat het hier een publikatie betreft die door een ieder die dat wil, kan worden gekocht.

Determineertabellen publiceert je om ze te (laten) gebruiken. Er is geen enkele garantie dat ze niet zullen stimuleren tot „pseudo-onderzoek” en door ondeskundigheid van de gebruiker - die wellicht geheel te goeder trouw is - niet tot misbruik zullen leiden.

Een voorbeeld: de tweede tabel stelt de onderzoeker in staat om een dier zonder het in handen te nemen te determineren. Dit

garandeert allerm minst dat het dier dan ook niet wordt verstoord. Daartoe zal men een aantal gedragsregels in acht moeten nemen, maar die vind ik nergens vermeld.

Al met al vraag ik me wel af, waarom men de tabellen niet voor gebruik in beperkte kring heeft gehouden en men niet heeft volstaan met een beschrijving van de inlandse soorten. Dit is trouwens het advies dat ik destijds, desgevraagd aan de schrijvers van de tweede tabel heb gegeven.

Mijn gedachten over deze mededeling kan ik als volgt samenvatten: het lijkt me een goede zaak om een groter publiek te informeren over de in vele opzichten zo merkwaardige en interessante vleermuizen.

Met de opzet van de mededeling kan ik - behoudens de twee determinatietabellen - instemmen. Een tweede, verbeterde druk zie ik dan ook met belangstelling tegemoet.

A. W. F. Meijer.

HET HEIDETUINBOEK door H. van de Laar.

Uitg. Kluwer, Deventer, 1974. Prijs f 19,90.

In principe zijn heidetuin (die ook pas sinds enkele jaren „in” zijn) ook ecologische tuinen in die zin dat de hele tuinvegetatie een specifiek milieu bezit: vrij droog, mineraalarm, matig zuur en zwak humeus.

Praktisch gezien is de heidetuin bepaald geen „Le Roi” tuin: hier geen talrijk botanische (= wilde) soorten maar cultivars (gekweekte kleur- en vormafwijkingen) van enkele soorten uit slechts twee geslachten nl. *Erica* en *Calluna*, géén spontaan ontstane rangschikking der soorten maar een die door de tuinman gepland is en verder een intensief onderhoud (bemesting, snoei, bestrijding van ziekte).

Een heidetuin is een heel aparte wereld die zelden uitbundig bloeit maar zeer sfeervol is door zijn subtiele vormen of kleurnuances, zijn behoud van bloei en blad gedurende het hele jaar. Heidetuinen zijn meest vrij klein en daardoor erg geschikt als stadstuin of voortuin.

Degene die een zeer aparte, maar arbeidsintensieve en kostbare (alleen al de ondergrond!) tuin willen, zullen dit boek een uitstekende gids vinden.

H. H.

LEVEN IN MIJN TUIN, door M. Bakendrecht-Hoen.

Amsterdam, Uitg. Ploegsma, 1974. Prijs f 15,90.

De schrijfster benadert het fenomeen „tuin” vanuit betrokkenheid van tuin en tuinman. Het is een ongebruikelijk tuinboek want in een 100-tal korte opstellen - al eerder verschenen in „De Groene” geeft zij geen directe recepten, raadgevingen of aanwijzingen van hoe-het-dan-wel-zou-moeten, maar tussen de regels door kan men zich de mentaliteit eigen

maken van iemand die het tuinieren in het bloed zit. Zo geïnspireerd kan elke tuinbezitter daar zijn voordeel mee doen.

H. H.

DUMORTIERA. Uitgave: Nationale Plantentuin van België - Domein van Bouchout B 1860 - Meise.

Redactie L. Vanhecke.

Abonnementsprijs 100 Bfr per jaar. Te voldoen door storting op P.C.R. 000-0265524-35 van de Nat. Plantentuin van België te Meise.

In april 1975 verscheen het eerste nummer van Dumortiera, een nieuw tijdschrift gewijd aan de flora en vegetatie van België en aangrenzende gebieden, dat ten doel heeft „een leemte op te vullen in de bestaande Belgische botanische pers”, zoals door F. Demaret, directeur van de Nat. Plantentuin van België, in zijn voorwoord wordt gezegd.

Dumortiera, genoemd naar Barthélemy Dumortier, een belangrijk botanicus uit de eerste helft van de vorige eeuw, is wat betreft opzet en uitvoering vergelijkbaar met het nederlandse tijdschrift *Gorteria*, waarvan de eerste aflevering in september 1961 verscheen en dat uitgegeven wordt door het Rijksherbarium te Leiden in samenwerking met verscheidene andere botanische instituten.

De eerste aflevering van Dumortiera telt 32 pagina's en bevat bijdragen over uiteenlopende onderwerpen zoals: De botanische betekenis van de nieuwgegraven meren in de Kempen (D'HOSE); Une station d'*Hyssopus officinalis* L. dans le département de l'Aisne (DEPASSE); Naar een nieuwe kartering van de Belgische en Luxemburgse flora (VANHECKE); *Acer x dieckii* Pax dans le Toulous (PARENT).

Op de laatste twee pagina's wordt door de redacteur met behulp van oude en recente foto's en verklarende tekst een beeld gegeven van de ontwikkeling van belgische landschappen. Behalve bovengenoemde foto's zijn in deze eerste aflevering nog meer foto's, tekeningen en verspreidingskaartjes ter illustratie opgenomen.

Zoals ook reeds blijkt uit de opsomming van de inhoud bevat Dumortiera bijdragen zowel in de franse als in de nederlandse taal. Bij één van de studies is een engelse samenvatting toegevoegd. Hiermee wordt bevestigd hetgeen in het voorwoord wordt gesteld: „Elke auteur schrijft in de taal die hij zelf verkiest”.

Graag wil ik allen die floristisch of vegetatiekundig geïnteresseerd zijn aansporen een abonnement op Dumortiera te nemen. Gelukkig hoeft de zeer lage abonnementsprijs hiervoor geen bezwaar te zijn. Onze belgische vrienden wil ik tenslotte van harte geluk wensen met het verschijnen van Dumortiera waarvan verwacht kan worden dat het een voorspoedige toekomst tegemoet zal gaan.

J. H. Willems.